

Odlehčovací služba v České republice

příklad dobré praxe

*„Spokojené úsměvy Vašich (našich) dětí,
jsou pro nás tou největší odměnou.“*

Ing. Roman Mucha

Ředitel společnosti Hornomlýnská, o.p.s.

Ing. Roman Mucha

Ředitel společnosti
Hornomlýnská, o.p.s.

1985 – 1993 studium Liptovský Mikuláš.

1989 – 2010 profesionální voják.

od 2010 – podplukovník v záloze

2010 – 2014 marketing a PR.

2014 – třetí profesní změna a vstup do
sociálních služeb.

2018 – absolvování akreditovaného
kurzu pracovníka v sociálních službách.

Legislativní ukotvení sociálních služeb

Čtyři pilíře sociálních služeb ČR

- Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
- Prováděcí vyhláška č. 505/2006 Sb.
- Registr poskytovatelů sociálních služeb
- Standardy kvality sociálních služeb

Legislativní ukotvení sociálních služeb

Druhy sociálních služeb v ČR

- Sociální poradenství (základní a odborné)
- Služby sociální péče (14 sociálních služeb)
- Služby sociální prevence (16 služeb sociální prevence)

Formy poskytování sociálních služeb

- **Pobytové** (spojené s ubytováním v zařízeních sociálních služeb)
- **Ambulantní** (poskytované v sociálních zařízeních, ale bez ubytování)
- **Terénní** (poskytované v přirozeném prostředí uživatele služby).

Legislativní ukotvení sociálních služeb

Registr poskytovatelů sociálních služeb

- Sociální služby (vyjma služeb poskytovaných osobou blízkou) lze poskytovat jen na základě oprávnění k poskytování sociálních služeb. Toto oprávnění vzniká rozhodnutím o registraci.
- O registraci rozhoduje krajský úřad podle místa sídla právnické osoby, nebo místa trvalého (hlášeného) pobytu fyzické osoby.

Standardy kvality sociálních služeb

- Vzhledem k tomu, že zákon o sociálních službách definuje pouze druhy sociálních služeb, ale nedefinuje, jak má být služba poskytována, je pro zajištění požadované kvality prováděcí vyhláškou stanoven soubor patnácti standardů kvality. Jednotlivé standardy obsahují kritéria, jejichž plnění je hodnoceno při inspekcích.
- Standardy kvality jsou pro všechny druhy služeb jednotné.

Financování sociálních služeb

Z pohledu poskytovatele služby

Vícezdrojové financování, o které se musí postarat poskytovatel nebo jeho zřizovatel.

Hlavní zdroje financování

- dotace ze státního rozpočtu,
- dotace z rozpočtu krajů a obcí,
- úhrady od uživatelů služeb,
- granty od Nadací a Nadačních fondů
- dary od právnických a fyzických osob,
- veřejné sbírky,
- další zdroje.

Financování sociálních služeb

Z pohledu příjemce služby

Vícezdrojové financování, o které se musí postarat uživatel.

Hlavní zdroje financování

- příspěvek na péči,
- vlastní prostředky uživatele včetně dalších sociálních dávek,
- individuální granty od Nadací a Nadačních fondů,
- individuální veřejné sbírky,

Financování sociálních služeb

Příspěvek na péči

Stupeň závislosti	Věk do 18 let		Věk nad 18 let	
	Počet nezvládaných životních potřeb	Výše příspěvku na péči	Počet nezvládaných životních potřeb	Výše příspěvku na péči
I. stupeň	3	3.300 Kč	3 nebo 4	880 Kč
II. stupeň	4 nebo 5	6.600 Kč	5 nebo 6	4.400 Kč
III. stupeň	6 nebo 7	9.900 Kč	7 nebo 8	8.800 Kč
IV. stupeň	8 nebo 9 a vyžaduje každodenní mimořádnou péči jiné osoby	13.200 Kč V jednání je navýšení na 19.200 Kč	9 nebo 10 a vyžaduje každodenní mimořádnou péči jiné osoby	13.200 Kč V jednání je navýšení na 19.200 Kč

Krajské sítě sociálních služeb

Od ledna 2015 jednotlivé kraje pro zajištění sociálních služeb vytváří sítě sociálních služeb.

Síť sociálních služeb je definována jako souhrn sociálních služeb, které v dostatečné kvalitě a s odpovídající místní dostupností napomáhají řešit nepříznivou sociální situaci osob na území kraje, jsou v souladu se zjištěnými potřebami těchto osob a dostupnými finančními a jiným zdroji. Definovaná síť sociálních služeb je součástí střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb kraje.

Praha - http://socialni.praha.eu/public/84/12/1e/2566548_838614_Aktualizace_site_2018.pdf

Odlehčovací služba

Podle § 44 Zákona o sociálních službách

Odlehčovací služby jsou **terénní, ambulantní nebo pobytové** služby poskytované osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení, o které je jinak pečováno v jejich přirozeném sociálním prostředí; **cílem služby je umožnit pečující fyzické osobě nezbytný odpočinek.**

Odlehčovací služba

Základní činnosti poskytované v rámci služby

- pomoc při zvládnání běžných úkonů péče o vlastní osobu,
- pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu,
- poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy,
- poskytnutí ubytování v případě pobytové služby,
- zprostředkování kontaktu se společenským prostředím,
- sociálně terapeutické činnosti,
- pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí,
- výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti.

Odlehčovací služba

Porovnání s osobní asistencí

Základní činnosti odlehčovací služby

- pomoc při zvládnání běžných úkonů péče o vlastní osobu,
- pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu,
- poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy,
- poskytnutí ubytování v případě pobytové služby,
- zprostředkování kontaktu se společenským prostředím,
- sociálně terapeutické činnosti,
- pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí,
- výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti.

Základní činnosti osobní asistence

- pomoc při zvládnání běžných úkonů péče o vlastní osobu,
- pomoc při osobní hygieně,
- pomoc při zajištění stravy,
- pomoc při zajištění chodu domácnosti,
- výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti,
- zprostředkování kontaktu se společenským prostředím,
- pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.

Odlehčovací služba

Prováděcí vyhláška pak definuje tento rozsah prováděných úkonů odlehčovací služby

- **pomoc při zvládnání běžných úkonů péče o vlastní osobu:**
  - pomoc a podpora při podávání jídla a pití,
  - pomoc při oblékání a svlékání včetně speciálních pomůcek,
  - pomoc při přesunu na lůžko nebo vozík,
  - pomoc při prostorové orientaci, samostatném pohybu ve vnitřním i vnějším prostoru,
- **pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu:**
  - pomoc při úkonech osobní hygieny,
  - pomoc při základní péči o vlasy a nehty,
  - pomoc při použití WC,
- **poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy:**
  - zajištění stravy přiměřené době poskytování služby a odpovídající věku, zásadám racionální výživy a potřebám dietního stravování,
  - pomoc při přípravě stravy přiměřené době poskytování služby,
- **poskytnutí ubytování, jde-li o pobytovou formu služby:**
  - ubytování,
  - úklid, praní a drobné opravy ložního a osobního prádla a ošacení, žehlení,
- **zprostředkování kontaktu se společenským prostředím:**
  - doprovázení do školy, školského zařízení, k lékaři, do zaměstnání, na zájmové a volnočasové aktivity, na orgány veřejné moci, instituce poskytující veřejné služby a jiné navazující sociální služby a doprovázení zpět,
  - pomoc při obnovení nebo upevnění kontaktu s rodinou a pomoc a podpora při dalších aktivitách podporujících sociální začleňování osob,
- **sociálně terapeutické činnosti:**
  - socioterapeutické činnosti, jejichž poskytování vede k rozvoji nebo udržení osobních a sociálních schopností a dovedností podporujících sociální začleňování osob,
- **pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí:**
  - pomoc při komunikaci vedoucí k uplatňování práv a oprávněných zájmů,
  - pomoc při vyřizování běžných záležitostí,
- **výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti:**
  - nácvik a upevňování motorických, psychických a sociálních schopností a dovedností,
  - podpora při zajištění chodu domácnosti.

Odlehčovací služba

Prováděcí vyhláška stanovuje maximální výši úhrady za poskytování odlehčovacích služeb

- *130 Kč za hodinu základních činností*
- *170 Kč denně za celodenní stravu v rozsahu minimálně 3 hlavních jídel,*
- *75 Kč za oběd,*
- *210 Kč denně za ubytování.*

Odlehčovací služba

Počet odlehčovacích služeb v letech 2007 - 2017

Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Počet služeb	128	154	179	205	219	236	244	266	281	292	307

Rozdělení odlehčovacích služeb pro osoby s postižením

Forma odlehčovací služby	2015		2016		2017	
	Celkem	Pro zdravotně postižené	Celkem	Pro zdravotně postižené	Celkem	Pro zdravotně postižené
pobytová	205	118	208	125	224	127
ambulantní	47	24	43	21	45	24
terénní	92	61	96	67	97	61
celkem	281	172	292	182	307	181

Příklad dobré praxe – Hornomlýnská, o.p.s.

Něco málo o společnosti

Historie společnosti Hornomlýnská, o.p.s. sahá do roku 2003, kdy byl v rámci Asociace rodičů a přátel zdravotně postižených dětí založen „Klub Hornomlýnská“.

Stejně jako sociální služby se i společnost postupně vyvíjela od dobrovolnického poskytování osobních asistencí dětem s postižením a nadšenecký management, přes registraci služby osobní asistence 1. 9. 2005 a odlehčovací služby 1. 5. 2007, až po transformaci na obecně prospěšnou společnost 10. května 2013.

- Terénní osobní asistence (60 uživatelů / 15 000 hodin přímé péče)
- Ambulantní odlehčovací služba (50 uživatelů / cca 4 000 hodin přímé péče)
- Komunitní, integrační a volnočasové centrum Filipovka

Příklad dobré praxe – Hornomlýnská, o.p.s.

Odlehčovací služba – poslání a cíle

Posláním služby je umožnit ulehčení rodičům a dalším pečujícím osobám v každodenní péči o dítě se zdravotním postižením a zároveň vytvořit vhodné podmínky pro podporu rozvoje dětí.

Zatímco je o dítě po všech stránkách postaráno, rodič získá volný čas pro odpočinek, zařízení si osobních záležitostí, či se může věnovat dalším členům rodiny.

Cílem je zajistit takovou péči o dítě s postižením, která vychází z jeho potřeb i potřeb pečujících osob.

Příklad dobré praxe – Hornomlýnská, o.p.s.

Odlehčovací služba – poslání a cíle

Příklad dobré praxe – Hornomlýnská, o.p.s.

Odlehčovací služba – základní informace

Cílovou skupinou odlehčovací služby jsou děti ve věku od 2 do 13 let s trvalým bydlištěm v Praze a Středočeském kraji.

Působnost služby je mezi kraje rozdělena na 90 % pro Prahu a 10 % pro Středočeský kraj.

Služba je poskytována celoročně, v pracovních dnech včetně prázdnin od 8,00 do 17,00 hod. Pečující osoby si službu objednávají podle svých aktuálních potřeb a jejich požadavky jsou uspokojovány s ohledem na okamžitou kapacitu služby, která je podle individuálních potřeb a míry potřebné péče až 8 dětí.

Maximální kapacita služby, vyjádřená počtem uživatelů s uzavřenou smlouvou o poskytování odlehčovací služby je 50 uživatelů. Smlouva se zpravidla uzavírá vždy na kalendářní rok s ujednáním o automatickém prodloužení.

Příklad dobré praxe – Hornomlýnská, o.p.s.

Odlehčovací služba – základní informace

Vzhledem k tomu, že jde o službu úhradovou, je pro uživatele stanoven ceník úhrad.

V roce 2018 je:

- základní sazba za 1 hodinu služby 100 Kč,
- snížená sazba je 90 Kč.

Pro rok 2019 bude výše úhrad zvýšená na 120 resp. 110 Kč/h.

Storno poplatky:

- **0%** v případě, že odhlášení proběhne do 13.00 hod. dne předcházejícího dni, na který je odlehčovací služba objednána,
- **10%** v případě, že odhlášení proběhne do 1 hodiny před časem, na který byla odlehčovací služba objednána,
- **50%** v případě, že odhlášení proběhne později jak 1 hodinu před časem, na který byla odlehčovací služba objednána nebo pokud neproběhlo odhlášení vůbec.

Příklad dobré praxe – Hornomlýnská, o.p.s.

Odlehčovací služba – základní informace

V rámci odlehčovací služby jsou dětem poskytovány specializované aktivity, mezi které patří zejména

- bazální stimulace,
- práce na interaktivní tabuli,
- pobyt v psychorelaxační místnosti,
- hudební a výtvarné aktivity,
- aktivity s canisterapeutickým psem.

Pro poskytování odlehčovací služby jsou v prostorách společnosti vyčleněny tři místnosti a zázemí

- pohybová místnost,
- herna
- relaxační místnost vybavená pro terapii metodou Snoezelen
- a potřebné zázemí včetně samostatného WC pro děti a koupelny.

V případě dobrého počasí je pro děti k dispozici bezpečná zahrada.

Příklad dobré praxe – Hornomlýnská, o.p.s.

Odlehčovací služba – statistika

Parametr	2015	2016	2017
Počet uživatelů	30	28	29
Přímá péče	3 160,5 hodin	3 792,5 hodin	4 598,5 hodin
Storno přímé péče	nesledováno	889 hodin	1 390 hodin
Specializované aktivity	548 hodin	1250 hodin	1 456,5 hodin
Počet intervencí a konzultací	183	244	232

Příklad dobré praxe – Hornomlýnská, o.p.s.

Odlehčovací služba – základní informace

Kde to děláme

<http://www.hornomlynska.cz/vtour/tour.html>

Příklad dobré praxe – Hornomlýnská, o.p.s.

Odlehčovací služba – personální zajištění

Personální zajištění služby je alfou a omegou naplnění všech našich zásad, pravidel a předsevzetí. Kvalitní, odhodlaný, odborně způsobilý a dobře motivovaný personál je základ pro kvalitní péči.

Tým odlehčovací služby je relativně malý, což je na jednu stranu obrovskou výhodou, ale na druhou stranu jakýkoli výkyv u jedince rozkolísá celý tým.

Složení týmu odlehčovací služby

- **vedoucí služby** (0,75 úvazku vedoucí služby + 0,25 úvazku sociální pracovnice)
- **sociální pracovník** (0,5 úvazku sociální pracovnice + 0,5 úvazku odborná asistentka)
- **odborná asistentka** (1,0 úvazek)
- **odborná asistentka** (1,0 úvazek)
- **odborná asistentka** (0,5 úvazek na přechodnou dobu)

Příklad dobré praxe – Hornomlýnská, o.p.s.

Odlehčovací služba – personální zajištění

Kromě základního týmu odlehčovací služby je do personálního zajištění také nezbytné začlenit hlavní management společnosti a podpůrný personál, bez kterého by nebylo možné službu realizovat.

- vedoucí centra sociálních služeb / ředitel společnosti (0,1 úvazku)
- vedoucí kanceláře centra sociálních služeb (0,1 úvazku)
- Pracovník IT (DPP cca 150 hodin ročně)
- pracovník úklidu – externí dodavatel
- pracovník údržby – dobrovolníci z řad bývalých kolegů vojáků
- externí ekonom a externí účetní

Příklad dobré praxe – Hornomlýnská, o.p.s.

Odlehčovací služba – ekonomika

Parametr	2015	2016	2017
Náklady na službu	1 837 000 Kč	1 745 000 Kč	2 507 000 Kč
Spotřebované nákupy	162 000 Kč	138 000 Kč	251 000 Kč
Služby	354 000 Kč	288 000 Kč	450 000 Kč
Osobní náklady	1 311 000 Kč	1 306 000 Kč	1 795 000 Kč
Daně a poplatky	1 000 Kč	0 Kč	1 000 Kč
Ostatní náklady	8 000 Kč	11 000 Kč	8 000 Kč
Poskytnuté příspěvky	1 000 Kč	2 000 Kč	2 000 Kč
Výnosy služby	1 708 000 Kč	1 745 000 Kč	2 544 000 Kč
Úhrady od uživatelů	268 000 Kč	339 000 Kč	418 000 Kč
Přijaté příspěvky	127 000 Kč	164 000 Kč	469 000 Kč
Provozní dotace	1 313 000 Kč	1 242 000 Kč	1 657 000 Kč
Hospodářský výsledek	-129 000 Kč	0 Kč	+ 37 000 Kč

Základní ekonomické parametry služby se odvíjí od aktuálních nákladů a výnosu v jednotlivých letech.

Případné schodky jsou hrazeny z rezervy společnosti, která vzniká z přebytků v jednotlivých letech nebo přebytku druhé služby, případně zisku vedlejší činnosti.

Odlehčovací služba

Negativa

- *Personální náročnost a nestabilita personálu*
- *Finanční nejistota (jednoleté financování)*
- *Nerovnoměrné využívání kapacit*
- *Administrativní náročnost kombinace více druhů služeb pro jednu cílovou skupinu*

Odlehčovací služba

Pozitiva

- *Nepopiratelný význam pro pečující osoby*
- *Relativní stabilita legislativního rámce*
- *Relativní stabilita veřejných zdrojů financování*

Závěr

Naše odlehčovací služba je víc než jen hlídání dětí